

СПРАВКА ЗА ПРИНОСИ

на гл. ас. д-р ланд. арх. Диана Илиева Каратотева

I. Научни приноси

1. За първи път се доказва, че в определени територии от ландшафта на НП „Централен Балкан“ и ПП „Българка“ присъстват природни рискови фактори. Скалният фундамент изграден от шисти и варовици обуславя естествен път за повишване на съдържанието на Pb, Cd и As в някои ландшафтни компоненти на НП „Централен Балкан“ (2, 5, 21) и ПП „Българка“ (3, 9).
2. Приложен е оригинален методичен подход (профилно разпределение на хумус в почва) за определяне на консервативната структура на ландшафт ливаден, на градицата му с ландшафт горски в територията на НП „Централен Балкан“ (район на м. Беклемето) (5).
3. Определената като „висяша“ почва в уникалната ландшафтна структура на местността „Златни мостове“ е класифицирана като Cambisols. Формирана е от почвообразователен процес протекъл под продължителното въздействие на дървесни видове. Ландшафтната структура се оценява като устойчива във времето (14).
4. Установява се, че голямата фрагментация на съвременните населени места създава нови ландшафтни структури, за чието класифициране не са създадени критерии в страната (15).
5. Установява се, че ролята на карбонатни почвообразуващи скали за създаването на мозаична структура на ландшафта, зависи от формираните почвени характеристики (6, 21).

II. Методични приноси

6. Разработена е методика за оценка на рекреационния потенциал на ПП „Българка“ през зимния сезон (18).
7. Разработена е комплексна скала за оценка на измененията в ландшафта под влияние на антропогенна дейност (23).
8. Методиката за ландшафтно-екологична оценка на териториите е допълнена с класификационни единици изобразени на карти, които по-детайлно характеризират хоризонталната и вертикална пространствената структура на ландшафта (26).

III. Научно-приложни приноси

Област класификации на ландшафта

9. Разработени са класификационни системи на ландшафта, които допълват съществуващата йерархична типологична класификация на страната с нови по-ниски таксономични нива – за териториите на ПП „Българка“ (17, 24), ПП „Витоша“ (13, 19), биосферен резерват „Бистришко Бранище“ (20), Исторически парк „Софийска света гора“ (25), общини Ситово (15) и Копревщица (16).
10. Разработени са йерархични таксономични системи за класифициране на ландшафта на територията на НП „Централен Балкан“ заета с гори (4) и с пасища (12) за изследване наличието на природни рискови фактори, както и в НП „Пирин“ (2).
11. Съставени са ландшафтни карти за териториите на ПП „Българка“ (8, 17, 18, 24), НП „Централен Балкан“ (4, 12) и ПП „Витоша“ (13) с относително хомогенни ландшафтни единици по водещи абиотични фактори, които могат да се използват за различни научни изследвания.
12. В отделни проекти са съставени ландшафтни карти за целите на планове за управление на защитени територии (списък на участия в проекти и експертна дейност – (37, 39, 44).

Област опазване на ландшафта

13. Доказва се, че промишлена зона на гр. Габрово не замърсява компонентите на ландшафти разположени в близост до нея (8). Като източник на

замърсяване на мъртва горска постилка (с Pb и Zn) се посочва главен път Габрово – Велико Търново. Не се установява замърсяване на растения в района (9).

14. За територията на ПП „Българка“ е установена повишена акумулация на Pb от *Urtica dioica*, *Mentha pulegium*, *Geranium macrorrhizum*, *Viola tricolor*, *Fragaria vesca*, *Primula veris* и *Plantago major*, на Cd от *Rubus idaeus*, *Viola dacica* и *Viola tricolor* и от *Primula veris* и As от *Thymus sp.*, на Hg от *Carum carvi* and *Geranium phaeum*, в ландшафти чийто педогенетичен фон е повишен от скалния фундамент (10).
15. Установено е замърсяване на някои тревни видове в ландшафти от зоната на високопланинските пасища в ПП „Българка“ с Pb и As (11) и с Cd за НП „Централен Балкан“ – района на местност „Беклемето“ (5). За района на местност Малуша и връх Исполин се препоръчва изолиране на отделни участъци от паша, поради наличието на риск за останалите компоненти на ландшафта (11).
16. С използване на индикатори (орг.С/общN) е установено наличието на риск от отмиване на нитрати от мъртвата горска постилка в ландшафт горски на НП „Централен Балкан“ и замърсяване на повърхностните води. Докава се, че рискът не се дължи на атмосферни отлагания и насищане на почвите с азот (22).
17. Доказани са взаимовръзки между запаса на орг. С, надморската височина и обемната плътност на почви от територията на НП „Централен Балкан“. За нископланинския, среднопланинския и високопланинския ландшафт са определени представителни ландшафтни единици, в които могат да се провеждат дългосрочни наблюдения за изменението в запаса на орг. С (7).
18. Установено е, че съдържанието на по-важните макро и микро елементи във „висящите“ почви на ландшафтната структурирана местност „Златни мостове“ са подходящи за дървесните видове (14).

Област Учебни материали

19. Разработено е „Ръководство за Упражнения по Ландшафтознание“ (27).